

NATIONAL
GEOGRAPHIC

ПОДАРЪК
ПЛАКАТ
СТР. 18-19

KIDS

СПИСАНИЕ ЗА
МАЛКИ ОТКРИВАТЕЛИ

Как общуват делфините

NATIONAL
GEOGRAPHIC

бр. 3 • април 2015 • цена 2,95 лв.
ISSN 1313-4205

ngkids@sbb.bg
брой 3 (71) 2015 г.
Цена: 2,95 лв.

Татяна Григорова, *главен редактор*
Маргарит Дамянов, *редактор*
Colors Game Ltd., *дизайн*
Цветана Георгиева, *коректор*
Адрес на редакцията
ул. „Отец Паисий“ № 15, 1303 София
тел.: 02 401 9040; факс: 02 401 6819
Маркетинг Марша Зимбилова, тел.: 02 401 6844
Консултант реклама Юлия Соколова, тел.: 02 401 9036
Реклама 02 401 9035
reklama@sbb.bg

SBB MEDIA

Изпълнителен директор
Димитър Друмев
Редакционен директор
Красимир Друмев
Директор Издания
Николай Караджов
Оперативен директор
Богдана Черногорова
Директор Събития
Галина Иванова
Мениджър Финанси
Тергана Тороманова
Директор Рекламни продажби – Списание
Мариана Жабинска
Директор Рекламни продажби – Интернет
Елена Андреева
Мениджър Производство
Тони Туйков
Мениджър Книгоиздаване
Виолета Изгова
Мениджър Дистрибуция
Ваня Златанова
Печат
„Булвест Принт“ АД
Електронен магазин: www.sbb.bg/shop
За контакти с Абонаментния център
на „СББ Медиа“ АД
тел. 0800 12321 (безплатно от цялата страна)
в работни дни от 10,00 до 18,00 часа
abonamenti@sbb.bg

Издава „СББ МЕДИЯ“ АД/SBB MEDIA,
свс седалище и адрес на управление:
1303 София, ул. „Отец Паисий“ № 15,
Лица по чл. 7а, ал. 1 от ЗЗДПДП:
Димитър Друмев
Красимир Друмев

Издава по лиценз на
NATIONAL GEOGRAPHIC KIDS MAGAZINE,
WASHINGTON D.C. USA

Publisher and Chief Creative Officer, Books, Kids, and Family
Melina Gerosa Bellows Senior Vice President, Kids Publishing
and Media Nancy Laties Feresten Vice President, Editorial
Operations Julie Vosburgh Agnone Editor and Vice President
Rachel Buchholz Design Director, Kids Publishing and
Media Eva Absher-Schantz Photo Director, Kids Publishing
and Media Jay Sumner Senior Editor, Science Catherine D.
Hughes Editorial Andrea Silen, Kay Boatner, Associate Editors;
Nick Spagnoli, Copy Editor; Rose Davidson, Special Projects
Assistant Photo Kelley Miller, Senior Editor; Lisa Jewell,
Editor Art Eileen O'Tousa-Crowson, Art Director; Kathryn
Robbins, Designer; Stephanie Rudig, Associate Digital Designer

NATIONAL GEOGRAPHIC SOCIETY
President and CEO Gary E. Knell President, Publishing
and Digital Media Declan Moore Executive Vice President
and Worldwide Publisher Claudia Malley Executive Vice
President Terrence B. Adamson Chairman of the Board
John M. Fahey International Publishing Yulia Boyle,
Senior Vice President; Diana Jaksic, Director; Jennifer
Jones, Manager; Cynthia Combs, Rights Manager

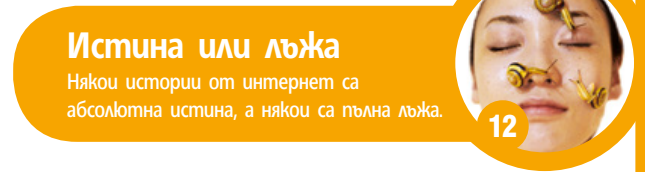
В броя

10

Спасителна акция „Ламантин“

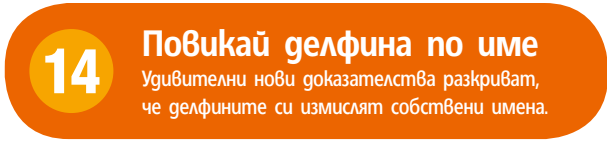
Малък осиротял морски бозайник намира ново семейство.

12

Истина или лъжа

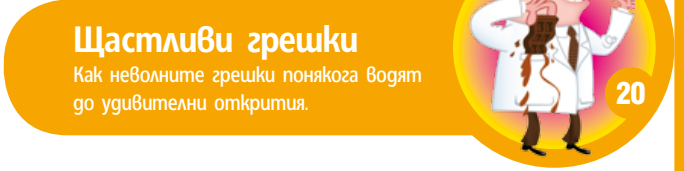
Някои истории от интернет са абсолютна истина, а някои са пълна лъжа.

14

Повикай делфина по име

Удивителни нови доказателства разкриват, че делфините си измислят собствени имена.

20

Щастливи грешки

Как неволните грешки понякога водят до удивителни открития.

28

Тест за родители

Кой ще отговори вярно на тези въпроси – ти или твоите родители?

Рубрики

- 4 Невероятно, но факт
- 5 Guinness World Records
- 6 Влез бързо в час
- 7 Дръзки изследователи
- 8 Удивителни животни
- 22 Направено от децата
- 24 Смехурко
- 25 Познай гумата
- 26 Миксер
- 27 Animal Jam
- 29 Смешки
- 34 Обратна реплика

На корицата

Когато общуват, делфините издават ултразвукови вълни, неодолими за човешкото ухо.

ЧИММИК JUNIORS BILDARCHIV GMBH / ALAMY

Easy English for Kids

Лесен и весел английски

Побрана част от текстовете са оставени в оригинал и са посочени със стрелка English for Kids. Превода на фразите ще намериш на стр. 35.

**Влез
бързо
в час**

6 факта за кrale и УПРАВНИЦИ

1 Английската кралица Елизабет II може да **пътува** по света без **паспорт**.

2 Веднъж френският император **Наполеон Бонапарт**, живял през XVIII-XIX в., **написал любовен роман**.

3 Крал Камехамеха I, **който обединил Хавайските острови** през 1810 г., бил известен като **добър сърфист**.

4 През I в. пр.Хр. египетската **царица Клеопатра** си имала **собствена фабрика за парфюми**.

5 **United States President Barack Obama** has read **all 7 Harry Potter books**.

6 Според някои учени **цариците** на древния народ на **Маите** в **Централна Америка** може би са **участвали в битки**.

КОРОНА, НОСЕНА
ОТ КРАЛИЦА
ЕЛИЗАБЕТ II

ДРЪЗКИ ИЗСЛЕДОВАТЕЛИ

ОТ К. М. ТОМЛИН

Природозащитничката Лали Лихтенфелд проследява големи котки в равнините на Източна Африка и обучава хората как да живеят рамо до рамо с тези животни. Тя разказва пред NG KIDS колко е важно да опазваме дивите животни.

ИСКАШ ДА БЪДЕШ ПРИРОДОЗАЩИТНИК?

ИЗУЧАВАЙ: биология, екология и история

ГЛЕДАЙ: филма на *National Geographic* „Последните лъвове“

ПРОЧЕТИ: „Част от пра̀йда – моят живот сред големите котки на Африка“ от К. Ричардсън и Т. Парк

Както си седях в палатката по време на експедиция в Танзания, внезапно се стреснах от голяма и красива лъвица, която обикаляше из нашия лагер. Обикновено лъвовете избягват близките срещи с хора. Тази обаче се насочи право към мен. Делеше ни само мрежестата стена на палатката. Не помръгнах, но сърцето ми щеше да се пръсне. Ще ми се навърли ли, или ще замахне с лапа?! Не направи нито едно от двете. Просто остана неподвижна известно време, гледайки ме в очите. После ми обърна гръб и се отдалечи в лек тръс.

Работата ми е да защитавам големите котки в Танзания – лъвове, гепарди и леопарди. Хората са огромна заплаха за тези животни, тъй като понякога големите котки ловуват добитъка им. Когато се опита да ги спре, човек може да нарани котките – дори да ги убие. аз и екипът ми се опитваме да разрешим по мирен път конфликтите между хора и котки. Например обучаваме фермерите как да строят около добитъка специални огради, наречени бома, които държат лъвовете навън.

По цял свят големите котки са изложени на опасности. Но ние можем много да им помогнем. Обичам да работя с тези животни. Когато откриеш каква е твоята страст, следвай я! Няма как да се провалиш, ако правиш нещо, което ти харесва.

„Бъди любопитен и се опитвай да научиш нови неща. Ако си отворен за нови преживявания, ще получиш невероятни възможности.“

КАК СЕ СТРОИ БОМА

ИСТИНА ИЛИ ЛЪЖКА

ОТ КЕЙ БОУТНЪР

Вярваш на всичко, което четеш? А не трябва!

Особено ако си го видял в интернет. Понякога е трудно да прецениш кое е вярно и кое е просто майтап – някои хора се опитват нарочно да те заблудят. Две от историите на тези страници са интернет измами. Можеш ли да различиш истината от лъжата? Отговори на стр. 33

ПРАСЕ СПАСЯВА КОЗЛЕ

ОУК ГЛЕН, КАЛИФОРНИЯ, САЩ

Меее! Хленчът на козлето отеква над водата. Копитото му се е оплело в растенията в едно езеро. Внезапно се появява светкавичен спасител: едно прасе. Чуло е ужасните писъци на козлето, затова преплува до него и със зурлата си успява да го отскубне. После мократа двойка стига до брега, а посетител в зоопарка запечатва всичко с видеокamera. Не е ясно защо свинята се е притекла на помощ, но биолозите отдавна са причислили обитателите на кочините към най-умните животни в света.

КАК ДА РАЗЛИЧИМ ЛЪЖКАТА?

Не се хващай! Следвай тези съвети, за да надушиш измамата.

1

Задай въпроси – липсва ли нещо?

„Измислиците обикновено пропускат нещо основно – кой, какво, къде, кога и защо“ – казва Тони Ашлин от TruthorFiction.com.

2

Има ли достоверни източници?

Ако разказът е доста общ – с позоваване на един източник или без точно място, може би нещо не е наред.

3

Звучи ли смислено?

Довери се на усета си. „Ако нещо в историята те притеснява, сигурно има причина“ – казва Ашлин.

Делфините афала
живеят по целия
свят – близо до
брега и навътре в
морето в топлите
води и в студите
полукулаба.

Умните

делфини

Изненадващи нови
данни показват, че
Всеки делфин афала сам
си измисля име

ОТ РУТ А. МЪСГРЕЙВ

Изглежда допирът също играе роля в общуването на делфините. Те си търкат перките или челата. Блъскането и лекото захапване може да са сигнали за игра.

връзка с групата. Тъй като не могат през цялото време да се виждат, те използват своите звукови погниси, за да се свързват с други делфини на стотици метри от тях. „В крайбрежните зони делфините си разменят погсвирквания дори на 500 м“ – казва морският биолог Грег Кембъл.

БЕБЕШКИ ИМЕНА

Много животински видове имат отличителни или общи сигнали. Но индивидуалните имена са нещо рядко. Само хората, някои папагали и още няколко вида делфини имат лични имена за всеки индивид.

Още по-удивително е кой кръщава малкото. Не е майката – нито пък лелята или някой друг делфин от групата. Според учените делфинчето само си измисля своя звуков погнис. Like human babies, a calf plays with sounds throughout its first year. Делфинчетата имат свой вариант на бебешкия език. „Новороденото

издава чуруликащи, писукащи звуци без ясна композиция“ – казва Кембъл.

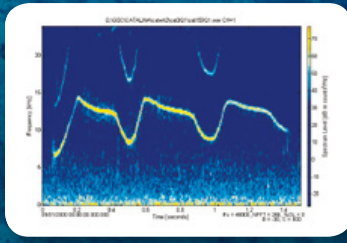
Докато изпробва звуковете си умения, делфинчето прави нещо невероятно. То създава или измисля своя звуков погнис. Остава загадка как или защо избира точно този звук. Проучванията показват, че в повечето случаи звуковият погнис няма нищо общо с този на майката или на другите членове на групата.

Когато делфинчето стане на около година, неговият звуков погнис вече е установен. То често го повтаря, така че другите делфини да се научат да го познават.

Разшифроването на делфинските имена е само началото на разбирането какво си говорят делфините с всички тези свирукания и църкания. Може би обсъждат акулите? Коментират приливите? А може би дори си имат гума за хора. Учените се надяват, че някои ден ще дешифрират и другите загадки на делфинското общуване.

11

Виж звука

Звуковият погнис трае между 1,5 и 2 секунди. Хората почти не могат да го чуят, но могат да го видят на спектрограма, която превръща погсвиркването в подобно на диаграма изображение (вляво).

СТАВАТ грешки

НО ПОНЯКОГА ТЕ ВОДЯТ ДО УДИВИТЕЛНИ ОТКРИТИЯ

ОТ РЕНЕ СКАЛТЪН ИЛЮСТРАЦИИ: ДЖО РОКО

Да, случват се и такива работи. Понякога ти идва да потънеш в земята от срам. Друг път обаче те водят до страхотни резултати. Виж тези три щастливи грешки.

ИЗОБРЕТЕНИЕТО: МИКРОВЪЛНОВА ФУРНА

МОМЕНТЪТ „ОПААА!“: Случайно стопен шоколад в джоба

ПОДРОБНОСТИТЕ: Пърси Спенсър не се опитвал да открие бърз начин за готвене. През 40-те години на ХХ в. той експериментирал с радара – радиовълни, с които да засича обекти. Разхождайки се из лабораторията, той случайно минал пред магнетрона – устройството в радара, което произвежда къси електромагнитни вълни, наречени микровълни. Спенсър не обърнал внимание на това, докато не бръкнал в джоба си за шоколадов десерт – вместо него намерил течна каша.

Сега вече знаем какво се е случило. Микровълните възбуждат водните молекули в храната. Молекулите започват да трептят и освобождават топлина, която се поражда от вътрешното триене. За да разбере станалото, Спенсър насочил микровълните към купчина царевични зърна. Те започнали да гърмят и навсякъде се посипали пуканки. После се прицелил в сурово яйце, което експлодирало в лицето на един от лаборантите. Всичко това доказало, че микровълните супер бързо могат да нагряват разни неща отвътре. Това откритие довело до първата микровълнова фурна – първоначално гигантско 340-килограмово устройство с размерите на хладилник. Imagine trying to put that on the kitchen counter.

Деца прославят България

Моето място в съвременния свят

На 27 февруари 2015 г. в Университета по архитектура, строителство и геодезия бе открита изложба на 210 детски рисунки – карти на света, които участват в IX национален конкурс за детска карта на света „Моето място в съвременния свят“. Конкурсът е организиран от Българската картографска асоциация и е част от Международния конкурс за детска карта на света

„Барбара Печеник“ 2015 на Международната картографска асоциация. В съревнованието участваха повече от 210 деца от цялата страна на възраст от 3 до 15 години. Първи награди получиха 6 деца, чиито рисунки ще представят България на Международната изложба за детска карта на света на XXVII международна картографска конференция в Рио де Жанейро, Бразилия, 23–28 август 2015 г.

NG KIDS България присъства на награждаването на авторите на отличените карти, представени на тези страници. Виж ги и ти и нека им пожелаем успех!

Приятели от цял свят посещават България ▲
Елизабет Милкова, 11 г., София

Магията на българския фолклор ▲
Десислава Димитрова, 12 г., Ловеч,
отличена с Голямата награда – таблет

ПОЗНАЙ ДУМАТА

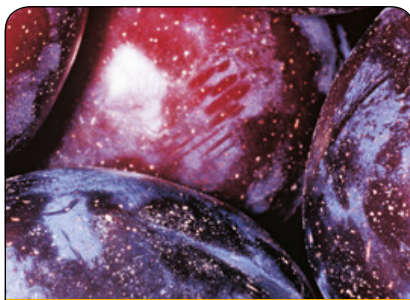
ЦВЯТ ЛИЛАВ

На тези снимки са показани отблизо различни лилави неща. Погреди правилно буквите, за да разбереш какво има на всяка картинка.

ОТГОВОРИ НА СТР. 33

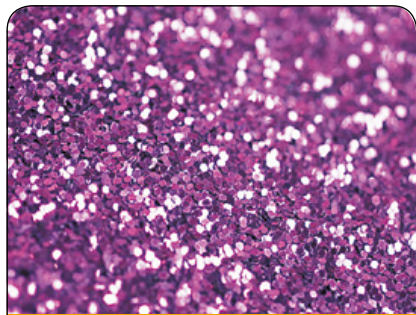
ТЕВЕЦ

НИИС ВЛИИС

ЖРЕПАД

КАРТОБ

СКАРОМ ЗЕВДАЗ

БЪАГ

ДУЕМАЗ

КУЛТОРАКАЛ

СТЕМИАТ

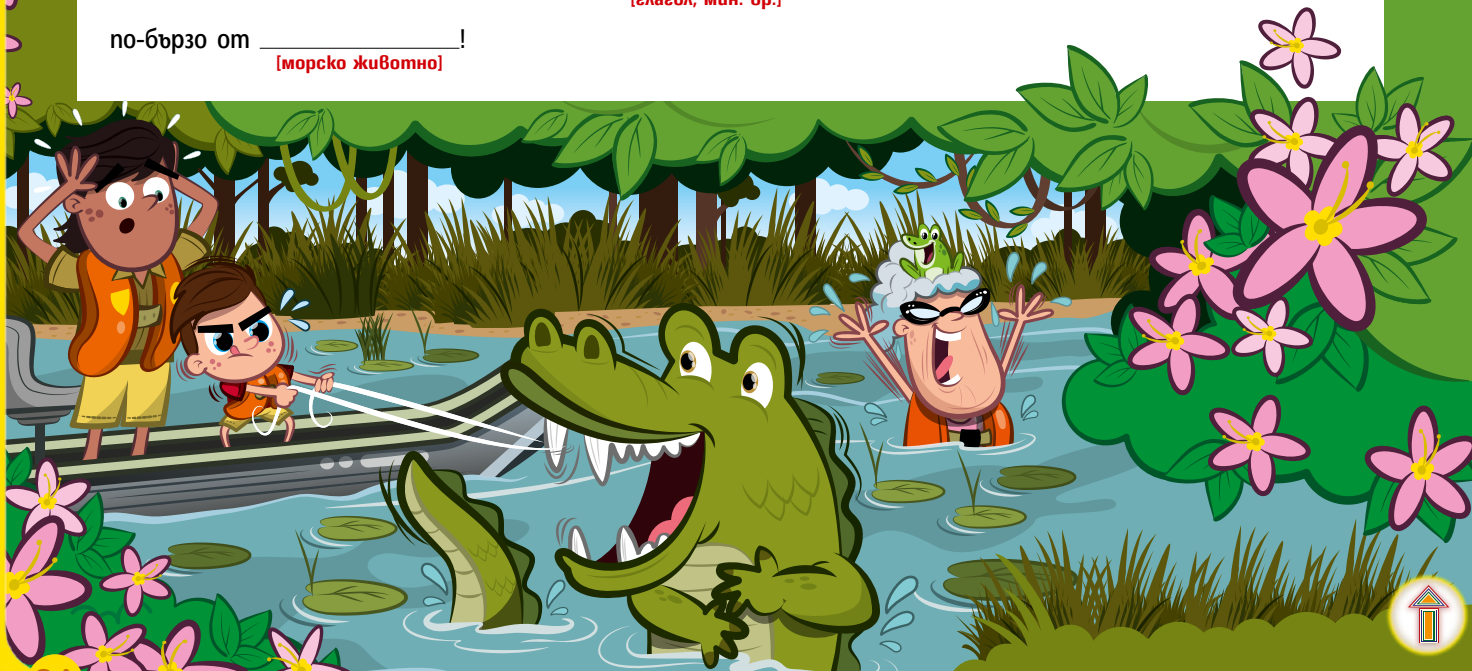
Миксер

Опасен зъболекар

ОТ РУТ МЪСГРЕЙВ
Помоли някого да ти каже гумичките за празните места. Попълни ги, като съгласуваш по род и число. После прочети какво объркване се е получило.

През ваканцията за _____ отидох на гости на баба в _____. Решихме да отидем на излет
[празник] [екзотично място]
в едно _____ блато. Нашата _____ се плъзгаше по водата. Наоколо хвърчаха комари,
[прил. име] [превозно средство]
големи колкото _____. Внезапно един _____ алигатор изскочи от водата! Помислих
[същ. име, мн.ч.] [прил. име]
си, че ще ме _____. Вместо това той се разплака и посочи устатата си с _____. За
[глагол] [част от тялото]
частие бях гледал всички епизоди на „Повелителят на _____“ и знаех, че го боли зъб. Когато обаче
[вид животни]
се приближих с конците за зъби с аромат на _____, той _____ уста. Точно тогава баба
[вид сладолед] [глагол, мин.вр.]
ми се подхлъзна на _____, изпищя като _____ и падна във _____. Алигаторът
[нещо гадно] [митично чудовище] [течност]
така се разсмя, че устата му се отвори по-широко от _____. Това беше моят шанс! Хванах зъба в
[същ. име]
примка. Той веднага изскочи и алигаторът _____ през водата. Тогава разбрах, че баба ми плува
[глагол, мин. вр.]
по-бързо от _____!
[морско животно]

ИЗПИТАЙ МАМА И ТАТКО

Ако твоите родители не могат да отговорят на тези въпроси, може би не ти, а те трябва да ходят на училище!

ОТГОВОРИ НА СТР. 23

1 Щраусите не могат да правят кое от следните неща?
А. да снасят яйца В. да тичат В. да ритат Г. да летят

2 Какво прави слезта?
А. Помага на белите гробове да поемат кислород.
Б. Прави ароматите по-силни.
В. Прочиства вредни бактерии от тялото ти.
Г. Държи носа ти да не падне.

3 Кой от следните е най-високият водопад в света?
А. Ниагарският водопад в САЩ и Канада
Б. водопадът Анхел във Венесуела
В. водопадът Виктория в Замбия и Зимбабве
Г. водопадът Игуасу в Аржентина и Бразилия

4 Кое от следните телевизионни семейства се появило за първи път като карикатура в списание през 1938 г.?
А. семейство Адамс
Б. семейство Флинтстоун
В. семейство Симпсън
Г. Барбароните

5 Колко най-много лъвчета може да роди една лъвица?
А. 2 Б. 4 В. 6 Г. 8

6 Кой е общият предшественик на всички породи кучета?
А. динозавър В. вълк
Б. хиена Г. Скуби-Ду

7 Скарабейт бил свещено животно в Древен Египет. Какво е скарабейт?
А. хлебарка В. оса
Б. бръмбар Г. водно конче

8 Какво има Земята, което Луната няма?
А. вода В. атмосфера
Б. скали Г. тайна колония извънземни

9 През кой век е публикувана първата рецепта за макарони със сирене?
А. XIII в. В. XVII в.
Б. XV в. Г. XXI в.

10 Колко вида паяци се срещат в България?
А. 333 В. над 970
Б. над 700 Г. над 1000

Обратна реплика

ЦДВАЙТЕ, КОЛЕГИ!
НЕ ЧУВАТЕ ЛИ,
ЧЕ ТРЕНЬОРЪТ
НИ ВИКА!

КАКВО ЛИ
СИ МИСЛИ
ТОЗИ
ТЮЛЕН?

1. Попълни предложението си в бялото поле.
2. Изрежи снимката или направи копие на страницата.
3. Изпрати я на адрес: сп. KIDS, ул. „Отец Паисий“ № 15, 1303 София или изпрати своето предложение на адреса на електронната ни поща: NGKids@sbb.bg до 18 април 2015 г. Не забравяй да посочиш трите си имена, дата на раждане, адрес и телефон за връзка.

Напиши репликата и данните си на кирилица!

ОТ МИНАЛИЯ БРОЙ

Идеята да търсим мишки тук беше лоша!

Калоян Иванов, 10 г., Пазарджик

Кой ме излъга, че съм катерица?
Георги Мишев, 9 г., Пловдив

Леле, какъв звяр! Няма да слеза от дървото.

Самуил Митков, 11 г., Ямбол

Братко, мисля, че вече изпитвам страх от височините!

Калоян Савинов, 9 г., София

Ха, хвана се, близнако!

Моника Илиева, 7 г., София

Чудно озгледало! В него изглеждам много по-слаба.

Александра Гьошкова, 10 г., София,

Е, брато, най-накрая те намерих!

Добре. Ама как ще слезем? Нали ноктите са ни извити така, че да се катерим, но не и да слизаме! Пък и изгледът ни харесва!

Стоян Бачев, 9 г., Ямбол

Ако чуя, че имам тризнак, скачам от дървото... Не е много високо...

Жана-София Мерит, 11 г., Варна

Ти си мислиш, че можеш да копираш ли?!

Александър Мандев, 10 г., Варна

Хайде на бас, че ще се кача по-високо от теб!

Александра Ангелова, 12 г., Перник

Олеле, сега как ще слизам?!

Галина Иванова, 9 г., Долни чифлик

Няма да ме надвиеш, аз съм по добър катерач от теб.

Александър Владимир, 9 г., Силистра

Хей! Виж как хората ни гледат. Ние сме звезди. Щя да направя задно салто, но съм на дърво.

Ния Кънев, 9 г., Плевен

Изоставам! Дали ще ме победят?!

Ивайла Григорова, 8 г., София.

Защо в конкурса за най-красиви близнаци дават само една купа? Защо не са две? Добре де, хайде – две купи + две рибки!

Юлияна Тодорова, 10 г., Пловдив

Хайде да се състезаваме! Който първи стигне върха, печели лакомство!

Готови – старт!

Димитър Захариев, 7 г., София

Бягай, кучето е долу!

Никола Селиктар, 8 г., София

Ехо, има ли някой там? Много сме нависоко, не можем да слезем!

Помоооц!

Виктория Атанасова, 9 г., Варна

Шоуто „Като две капки вода“ започна!

Леле, аз се мислех за уникална, а съм имала двойник!

Борис Богданов, 12 г., София

Ей, приятел, за шишарки ли отиваме?

Димитър Василев, 10 г., София

Ей, виждаш ли мишки от тук?

Светлин Праматаров, 7 г., София.

Ще скачаме ли, няма ли да скачаме...

Искаш ли ти да си пръв? Най-добре някой да ни вземе.

Емили-Слава Петрова, 10 г., с. Долисто

